

Tahakkuk Zamanaşımı ve Muhtemel Sorunlar

UYARI: Makale'nin tamamına, sitemize üye girişi yaptıktan sonra ulaşabilirsiniz. Siteye üye değilseniz, lütfen ÜYE OL butonuna tıklayarak üye olunuz. Üyelik esnasında, girilen bilgilerin şüpheli olması halinde, üyeliğiniz silinecektir.

Tahakkuk Zamanaşımı ve Muhtemel Sorunlar

Kemal ÇAĞLAR

Gelir Uzmanı

1- Giriş

Vergi hukukumuzda zamanaşımı; süre geçmesi nedeniyle vergi alacağının ortadan kalkmasını ifade eder. (VUK. 113. md.)

Vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından itibaren başlayarak 5 yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmeyen vergiler tahakkuk zamanaşımına uğrar. (VUK. 114. md.)

Örneğin 2009 yılında elde edilen bir gelirin vergisinin zamanaşımına uğraması için, 2010 takvim yılının 1 Ocak tarihinden 2014 yılının 31 Aralık tarihine kadar tarh ve mükellefe tebliğ edilmemiş olması gerekir.

Şu kadar ki, vergi dairesince matrah takdiri için takdir komisyonuna başvurulması zamanaşımını durdurur. Duran zamanaşımı mezkur komisyon kararının vergi dairesine tevdiini takip eden günden itibaren işlemeye devam eder.

Şarta bağlı istisna veya muafiyet uygulamaları sonucu kısmen veya tamamen alınmayan vergilere ilişkin zamanaşımı süresi, istisna veya muafiyet şartlarının ihlâl edildiği tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren başlar.

Damga vergisine tabi olup vergi ve cezası zamanaşımına uğrayan evrakın hükmünden tarh zamanaşımı süresi dolduktan sonra faydalanıldığı takdirde mezkûr evraka ait vergi alacağı yeniden doğar.

2- Zamanaşımını Durduran Haller

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda sadece tahakkuk zamanaşımının durmasından ve tahakkuk zamanaşımını durduran hallerden söz edilmiş olup, tahakkuk zamanaşımının kesilmesinden söz edilmemiştir.

Aşağıdaki hallerde zamanaşımı işlememekte ve durmaktadır;

- a) Vergi Dairesinin matrah takdiri için Takdir Komisyonuna başvurması,
- b) Mükellefe vergi/ceza ihbarnamesi tebliği,
- c) Mücbir sebep hali (Bu durumda, tarh zamanaşımı işlemeyen süreler kadar uzamaktadır (VUK, m. 15/1).
- d) Vergi idarelerinin takdir komisyonu kararlarına karşı dava açmaları

3- Vergi Cezalarında Zamanaşımı

Ceza kesmede zamanaşımı VUK. 374. maddesinde yer almaktadır. Buna göre,

- Vergi ziyai cezasında, cezanın bağlı olduğu vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın birinci gününden başlayarak 5 yıl,
- Özel usulsüzlük cezalarında, usulsüzlüğün yapıldığı yılı takip eden yılın birinci gününden başlayarak 5 yıl,
- Usulsüzlük cezalarında, usulsüzlüğün yapıldığı yılı takip eden yılın birinci gününden başlayarak 2 yıl,

olarak belirlenmiştir. Ancak, vergi ziyai ile usulsüzlüğün birleşmesi halinde, ceza, vergi ziyai cezasının zamanaşımı süresi içinde (5 yıl) kesilecektir.

4- Düzeltme Zamanaşımı

V.U.K.'nin 114. maddesinde belirtilen 5 yıllık zamanaşımı süresi dolduktan sonra meydana çıkarılan vergi hataları düzeltilemez. Şu kadar ki, düzeltme zamanaşımı süresi:

- a) Zamanaşımı süresinin son yılı içinde tarh ve tebliğ edilen vergilerde hatanın yapıldığı,

b) İlan yolu ile tebliğ edilip vergi mahkemesinde dava konusu yapılmaksızın tahakkuk eden vergilerde mükellefe ödeme emrinin tebliğ edildiği;

c) İhbarname ve ödeme emri ilan yoluyla tebliğ edilen vergilerde 6183 sayılı Kanuna göre hacizin yapıldığı;

tarihten başlayarak 1 yıldan aşığı olamaz.

5- Vergi Kanunlarında Tahakkuk Zamanaşımına İlişkin Özel Hükümler

Vergi Usul Kanunu'nda yer alan tahakkuk (tarh) zamanaşımı ile ilgili hükümler, bazı vergilerin kendi özel kanunlarındaki aksi yöndeki hükümler nedeniyle, bu vergiler bakımından ya geçerli değildir yada farklı şekilde uygulanmaktadır. Bu vergiler, Motorlu Taşıtlar Vergisi, Veraset ve İntikal Vergisi, Emlak Vergisi ile Damga Vergisidir.

a) Damga Vergisinde Tahakkuk Zamanaşımı

Damga Vergisinde zamanaşımı ile ilgili, Vergi Usul Kanunu'nun 114/4. maddesinde yer verilmiştir. Buna göre, Damga vergisine tabi olup vergi ve cezası zamanaşımına uğrayan evrakın hükmünden tahakkuk zamanaşımı süresi dolduktan sonra faydalanıldığı takdirde, o evraka ait vergi alacağı yeniden doğacaktır.

b) Emlak Vergisinde Tahakkuk Zamanaşımı

1319 sayılı Emlâk Vergisi Kanunu'nun 40. maddesi uyarınca, bildirim dışı kalan bina ve arazinin vergi ve cezalarında zamanaşımı, bu bina ve arazinin bildirim dışı bırakıldığıının idarece öğrenildiği tarihi takip eden yılın başından itibaren başlamaktadır.

c) Motorlu Taşıtlar Vergisinde Tahakkuk Zamanaşımı

197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu'nun 9. maddesi uyarınca, Motorlu Taşıtlar Vergisi, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesi tarafından her yıl Ocak ayının başında yıllık olarak tahakkuk ettirilmiş sayılır. Bu hüküm dolayısıyla, Motorlu Taşıtlar Vergisinde tahakkuk zamanaşımı söz konusu olmamaktadır.

d) Veraset ve İntikal Vergisinde Tahakkuk Zamanaşımı

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 20/b maddesi hükmü uyarınca, Veraset ve İntikal Vergisi mükellefiyeti, verilen beyannamede gösterilmeyen mallar ile beyanname verilmeyen hallerde, intikal eden malların idarece tespit olunduğu tarihte başlamaktadır. Bu durumda, Veraset ve İntikal Vergisinde zamanaşımı süresi, vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden takvim yılının başından itibaren başlamamakta, sürenin başlangıcı idarenin intikali öğrenmesine bağlanmaktadır.

6- Sonuç

Zamanaşımı, vergi alacağını ortadan kaldıran nedenlerden birisidir. Tahakkuk zamanaşımı da süresinin dolmasından sonra, alacaklı vergi dairesinin vergiyi tarh ve tebliğ etme, bir başka deyişle, tahakkuk ettirme yetkisi ortadan kalkmış olur. Zamanaşımından sonra, mükellefe ihbarname veya ödeme emri tebliğ edilemez, vergi incelemesi yapılamaz. (VUK, m. 138/2).

Vergi Usul Kanunu'nda yer alan tahakkuk zamanaşımı ile ilgili hükümler, bazı vergilerin kendi özel kanunlarındaki aksi yöndeki hükümler nedeniyle, bu vergiler bakımından ya geçerli değildir yada farklı şekilde uygulanmaktadır.

Kaynaklar

- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
- 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu
- 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu
- 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu
- Çağlar, Kemal, Vergi Usul Kanunu ve Yorumu, 1.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.2015

Kaynak: <http://www.alomaliye.com/>

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA